

УДК 32.019.5:81'37:81'25

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2025-22-6>

Ольга ЛИНТВАР

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу, Державний університет «Київський авіаційний інститут», просп. Гузара Любомира, 1, м. Київ, Україна, 03058

ORCID: 0000-0003-4671-5514

Бібліографічний опис статті: Линтвар, О. (2025). Концепт «перемога» крізь призму політичного дискурсу Б. Джонсона в українському перекладі (на матеріалі твору «Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію»). *Актуальні питання іноземної філології*, 22, 37–42, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2025-22-6>

КОНЦЕПТ «ПЕРЕМОГА» КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ Б. ДЖОНСОНА В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ «ФАКТОР ЧЕРЧИЛЛЯ. ЯК ОДНА ЛЮДИНА ЗМІНИЛА ІСТОРІЮ»)

Стаття присвячена дослідженню концепту «перемога» крізь призму політичного дискурсу Бориса Джонсона в оригіналі та перекладі його книги «Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію».

У статті розглядається поняття «концепт», що є наріжним поняттям когнітивної лінгвістики, запропоноване його авторське визначення. Дослідження розглядає лінгвістичні засоби, що формують концепт «перемога». Зокрема, Джонсон протиставляє «перемогу» та «тиранію», що посилює значущість історичної ролі Черчилля. Риторика Джонсона вирізняється піднесенням стилем та використанням потужних образів, що формують героїчний наратив. В українському перекладі збережено цей ефект, хоча спостерігаються зміни в синтаксичній структурі через особливості української мови. До того ж, присутня деяка нейтралізація на стилістичному рівні.

Стаття також аналізує, як Джонсон подає особисті та державницькі досягнення Черчилля як етапи на шляху до його головної перемоги у Другій світовій війні. Автор використовує прикметники на кшталт «хоробрий» та «незамінний», щоб підкреслити силу його характеру.

Окрему увагу приділено категоричному протиставленню «перемога або смерть», зокрема в контексті відмови Черчилля від перемовин з нацистською Німеччиною. Тож, концептуальне ядро посилюється концептуальними ознаками, які вербалізуються на лексичному та граматичному рівнях. Окремо варто підкреслити підвищену емоційність висловлювань і експресію за рахунок вживання емоційно забарвлених прикметників та прислівників в англійському тексті.

Загалом стаття доводить, що концепт «перемога» в політичному дискурсі Джонсона тісно пов'язаний із лідерськими якостями Черчилля та його історичною спадщиною. Лінгвістичний аналіз демонструє, що Джонсон створює емоційно насичений наратив, який підносить Черчилля до рівня національного героя. Український переклад відрізняється своєю зниженою емоційною насиченістю тексту, нейтралізацією висловлювань, зниженням концептуального реєстру.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, концепт, концептуальне ядро, концептуальна ознака, політичний дискурс, «Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію».

Olha LINTVAR

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Philology and Translation, State University 'Kyiv Aviation Institute', 1, Huzara Liubomyra Ave, Kyiv, Ukraine, 03058

ORCID: 0000-0003-4671-5514

To cite this article: Lyntvar, O. (2025). Kontsept «peremoha» kriz pryzmu politychnoho dyskursu B. Johnsona v ukrayinskomu perekladі (na materialі tvorі «Faktor Cherkhillia. Yak odna lyudyna zmiynila istoriyu»). *Current Issues of Foreign Philology*, 22, 37–42, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2025-22-6>

THE CONCEPT OF «VICTORY» THROUGH THE PRISM OF B. JOHNSON'S POLITICAL DISCOURSE IN UKRAINIAN TRANSLATION (BASED ON THE WORK «THE CHURCHILL FACTOR: HOW ONE MAN MADE HISTORY»)

The article is devoted to the study of the concept of 'victory' through the prism of political discourse of Boris Johnson in the original and translation of his book «The Churchill Factor: How One Man Made History».

The article examines the notion of 'concept', which is a cornerstone concept of cognitive linguistics, the author offers their own definition. The study examines the linguistic means that form the concept of 'victory'. In particular, Johnson contrasts 'victory' and 'tyranny', which enhances the significance of Churchill's historical role. Johnson's rhetoric is distinguished by its elevated style and the use of powerful images that form a heroic narrative. The Ukrainian translation retains this effect, although there are changes in the syntactic structure due to the particularities of the Ukrainian language. In addition, there is some neutralisation at the stylistic level.

The article also analyses how Johnson presents Churchill's personal and statesmanship achievements as stages on the way to his main victory in World War II. The author uses adjectives such as 'brave' and 'irreplaceable' to emphasise the strength of his character.

Special attention is paid to the categorical opposition 'victory or death', in particular in the context of Churchill's refusal to negotiate with Nazi Germany. Thus, the conceptual core is reinforced by conceptual features that are verbalised at the lexical and grammatical levels. It is worth emphasising the increased emotionality of statements and through the use of emotionally coloured adjectives and adverbs in the English text.

In general, the article proves that the concept of 'victory' in Johnson's political discourse is closely related to Churchill's leadership qualities and his historical heritage. The linguistic analysis shows that Johnson creates an emotionally charged narrative that elevates Churchill to the level of a national hero. The Ukrainian translation is distinguished by its reduced emotional saturation of the text, neutralisation of utterances, and lowering of the conceptual register.

Key words: cognitive linguistics, concept, conceptual core, conceptual feature, political discourse, «The Churchill Factor. How One Man Made History».

Актуальність проблеми. Дослідження когнітивної лінгвістики і концепту зокрема залишається актуальним і важливим у контексті виходу за межі суто лінгвістичних досліджень, коли мова розглядається як різновид когнітивної діяльності, а пізнавальні механізми досліджують через мовні явища. Крім того, міждисциплінарність досліджуваного напрямку лінгвістики, який охоплює широкий спектр наукового знання з інших наук, як – психології, філософії, нейронауки додає ваги при визначенні актуальності дослідження; дослідження концепту «перемога» на прикладі міркувань політиків зі способом мислення переможців – Вінстона Черчилля та Бориса Джонсона – є цікавим у напрямку розуміння їхніх вчинків через їхні вербальні конструкти: як переможне мислення впливає на переможне мовлення, яке своєю чергою призводить до дій, спрямованих на досягнення бажаного результату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання когнітивної лінгвістики вчені розглядають у різних площинах. Так, Ділай І.П., Ділай М.П., (2021) вивчають питання синергії когнітивно-лінгвістичної теорії і корпусно-лінгвістичної методології, Полюжин М. (2015) досліджує напрями в сучасній когнітивній лінгвістиці і саме поняття «концепт». Карпенко О.Ю. (2006) напрацювала напрямок когнітивної ономастики, при якому досліджується ментальна організація власних назв та їх роль у когнітивних процесах. Девід Кеммерер (2022) у своїй книзі досліджує нейрокогнітивні основи мови, об'єднуючи когнітивну лінгвіс-

тику з нейронаукою для розуміння мовних процесів у мозку; Андреа Тайлер (2017) у своїй книзі розглядає застосування принципів когнітивної лінгвістики до вивчення другої мови, пропонуючи нові підходи до навчання та засвоєння мов. Низка дослідників вивчають концепти на прикладі окремих творів, як, наприклад, і наше дослідження буде присвячене дослідженню концепту «перемога» на прикладі твору Б. Джонсона «Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію».

Мета дослідження. Метою дослідження є лінгвокогнітивний аналіз концепту «перемога» крізь призму політичного дискурсу Б. Джонсона. Виходячи з того, що Б. Джонсон досліджував політичний і особистісний геній Вінстона Черчилля здебільшого у період Другої світової війни, ми у своєму концептуально-переможному науковому доробку є третьою ланкою у переосмисленні переможного мислення крізь вербальні конструкти двох визначних постатей британської історії і сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття концепту є наріжним у дослідженнях когнітивної лінгвістики, оскільки саме від цього поняття здебільшого відштовхуються науковці у своїх лінгвокогнітивних дослідженнях. Тому пропонуємо кілька, на наш погляд, надзвичайно влучних і ємних визначень, які відображають суть поняття. Філософ мови, доктор філософії Вів'ян Еванс назвав концепт «посередником між словами та екстралінгвістичною реальністю» (Evans, 2009). Він вважає, що «концепти внутрішньо організовані за озна-

кою поля і включають чуттєвий образ, інформаційний зміст та інтерпретаційне поле. Чуттєвий образ у структурі концепту формується перцептивними когнітивними ознаками. Ці особливості виникають у свідомості носіїв мови, відображаючи навколишнє тлумачення предметів і явищ. Структура концепту формується когнітивними класифікаторами і поєднується з когнітивними ознаками, які різняться ступенем виразності у свідомості» (Evans, 2009).

За визначенням О. Селіванової, концепт – це інформаційна структура свідомості, різноструктурна, певним чином організована одиниця пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й позасвідомого. Ядром концепту є поняття, фіксоване у вигляді пропозиційних структур і позначене певною номінативною одиницею. Концепти зароджуються під час пізнавальної діяльності, відображають і узагальнюють досвід людини й інтеріоризовану її свідомістю дійсність, підводячи інформацію під певні вироблені суспільством категорії та класи. Слово є засобом доступу до концептуального знання, однак воно може представляти різні концепти, тому мова є доволі компактним засобом концептуалізації (Селіванова, 2008, с. 256). Отже, *концепт*, на нашу думку, є *сутністю, яка знаходиться у людській свідомості, відображає суб'єктивну реальність і реалізується через мовні засоби у дискурсі*.

Протягом останніх кількох десятиріч років не втрачає своєї актуальності проблема концепту. У численних роботах, опублікованих як в Україні, так і за кордоном, концепт розглядається в різних аспектах: як культурологічний феномен, філософське поняття і поняття психолінгвістики, об'єкт аналізу когнітивної лінгвістики і лінгвокультурології тощо.

Матеріалом дослідження є біографічний історично-публіцистичний текст Б. Джонсона, у якому висвітлено питання ролі особистості в історії. Автор згадує одного лідера думок на тлі і у порівнянні з різними історичними персонажами, враховуючи різні історичні реалії, причому деякі із згаданих осіб були злими геніями радше, ніж просто геніями, але на думку Джонсона, у пам'яті людей залишаються тільки ті, «чия рішучість була спрямована на добро, хто власноруч перекинув шальки терезів долі у бік

свободи та надії» (Джонсон, 2022, с. 364). І саме гуманність вчинків особистості й розкриває її роль у суспільстві.

Концепт «перемога», який досліджується у статті, проявляється крізь різні лінгвістичні та екстралінгвістичні категорії аналізованого тексту, причому ми зупинимо свою детальну увагу на перших. У прикладі спостерігаємо піднесений стиль опису історичної важливості В. Черчилля через протиставлення понять перемоги – тиранії, що інтенсифікує семантичне наповнення власне концепту «перемога», увиразнює його, додає пафосного звучання.

“... he had led my country to victory against all the odds and against one of the most disgusting tyrannies the world has seen” (Johnson, 2014, p. 13).

«... усупереч усьому, подолавши одну з найогидніших тираній в історії світу, він привів мою країну до перемоги» (Джонсон, 2022, с. 6). Крім того, спостерігаємо також переставлення частин речення, що відповідає довільному порядку членів речення в українській мові на відміну від фіксованого англійського синтаксису.

Наступний приклад яскраво ілюструє особисті перемоги політика, які в результаті і привели його до найбільшої перемоги його громадського життя – перемоги Антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні.

“I KNEW THAT he had been amazingly brave as a young man, and that he had killed men with his own hand, and been fired at on four continents, and that he was one of the first men to go up in an aeroplane” (Johnson, 2014, p. 15).

«Відомо мені було і те, що замолоду він відзначався дивовижною хоробрістю, не з чужих слів знав, що таке кровопролиття; стріляли в нього на чотирьох континентах; він одним із перших сів за штурвал літака» (Джонсон, 2022, с. 7).

Хоробрість молодого Черчилля у реченні підкреслюється через прислівник *amazingly*, прикметники *brave*, *own*, числівники *four*, *first*. Можемо висновувати, що концепт «перемога» тут має яскраво виражену діахронічну перспективу, оскільки будь-яка перемога – це сума зусиль, розтягнених у часо-просторових рамках через міжособистісну взаємодію.

“Churchill matters today because he saved our civilization. And the important point is that only he could have done it” (Johnson, 2014, p. 16).

«Пам'ять про Черчилля має таке велике значення, тому що він урятував нашу цивілізацію. Важливо тут те, що лише йому це було до снаги» (Джонсон, 2022, с. 7).

У суб'єктивній картині світу Б. Джонсона В. Черчилль розглядається як єдиноможливий рятівник цивілізації, що, однак, не можна спростувати, але – навряд чи і підтвердити попри справді значну роль політика у досягненні перемоги. Тут концептуальна ознака «рятівник цивілізації» є суголосною із концептом «переможець», а отже, суб'єктивованим наслідком до концепту «перемога». Помітні також суттєві зміни у перекладеній версії тексту, де узагальнене *“Churchill matters”* трансформується у дещо звужене **«пам'ять про Черчилля має велике значення»**. Метою такої трансформації, можливо, було прагнення «приземлити» вторинний текст до читача, наблизити постать британського прем'єр міністра до пересічного оглядача.

У наступному прикладі спостерігаємо ще одне протиставлення, актуальне з погляду сучасних перемовин, в яких наразі задіяні Сполучені Штати. Цього разу це протиставлення категоричне: *перемога* або *смерть* (через перемовини та капітуляцію).

“... And I am convinced that every one of you would rise up and tear me down from my place if I were for one moment to contemplate parley or surrender. If this long island story of ours is to end at last, let it end only when each one of us lies choking in his own blood upon the ground” (Johnson, 2014, p.27).

«... Я переконаний, що кожен із вас буде готовий підвестись і виштовхати мене геть з мого місця, якщо я хоч на мить посмію допустити перемовини або капітуляцію. Та якщо давній історії нашого острова врешті судилося закінчитись, хай цей кінець настане тільки тоді, як кожен із нас поляже, захлинувшись власною кров'ю» (Джонсон, 2022, с.16).

Як відгукуються ці рядки у сучасних обставинах. На той момент В. Черчилль вирішив відмовитися від будь-яких перемовин, оскільки вони приведуть країну до *капітуляції*, що було не прийнятним, суперечили шляху політика до найбажанішого – «перемоги», на відміну від очевидної можливості стати *“slave state”* та *“Hitler's puppet”*. Отже, відбувається протиставлення концепту «перемога» концепту

«смерть», а також суміжним поняттям: «капітуляція», «перемовини», «маріонетка Гітлера», «рабська держава».

*“There are two final ways in which his literary exertions made Churchill the only man for 1940. As even Plumb admits, in his study of Marlborough, there is something **orchestral** about Churchill's ability to deploy and coordinate his material: switching from Holland to Paris to London and to the Seven Seas. He knew **instinctively** which subject needed attention and when, while **driving** the central narrative along. Which was more or less how he ran the war”* (Johnson, 2014, p.73).

«Та є в його літературному вияві вирішальний аспект, який визначив Черчилля як єдиного гідного кандидата на ту роль у 1940 році. Навіть Пламб у дослідженні праці про Мальборо погоджується, що Черчилль виявляє якусь *диригентську* здатність викладати і координувати матеріал. Вчасно переключається з Голландії на Париж, з Лондона на Світовий океан; *інстинктивно* знає, яка тема потребує уваги й коли, — і все це **не зупиняючись в основній лінії оповіді. Приблизно так само він вів і війну»** (Джонсон, 2022, с.51).

В цьому прикладі спостерігаємо заміну і звуження значення в перекладі, де В. Черчилль виступає як диригент оркестру, порівняно з оригіналом, де йдеться про майстерність і філігранність маневрування, хитрість і проникливість керівника і чутливість до вимог часу і простору, музичний слух до оточення і обставин, інстинктивне чуття і візіонерство. Тут концепт «перемога» у політичному дискурсі проглядається через лексеми: *orchestral*-диригентський, *instinctively*-інстинктивно. У перекладі спостерігаємо антонімічний переклад – *driving*-не зупиняючись, який знову дещо нейтралізує оригінальне асертивне бачення автора, яке полягає у незворушності, незламності і руху вперед попри будь-які перешкоди.

*“When I was growing up, there was no doubt about it. Churchill was quite **the greatest statesman** that Britain had ever produced”* (Johnson, 2014, p.13).

«Ще зовсім малим я був абсолютно переконаний у тому, що Черчилля цілком можна вважати *найвеличнішим державним діячем* з усіх, кого породила Британія» (Джонсон, 2022, с. 6).

Найвищий ступінь порівняння прикметника поруч із лексемою *statesman-державний діяч* є граматичним способом вербалізації концепту «перемога» як у тексті Б. Джонсона, так і в українському перекладі Ю. Гірича. Тут зрозумілий підтекст, який поєднує силу, мужність і мудрість керівника у прийнятті складних рішень. Звернімося до словника: величний – це: 1) який своєю величиною, грандіозністю, силою прояву або наявністю чогось видатного, надзвичайного викликає подив, захоплення; 2) сповнений гідності, поважності; 3) який заслуговує поваги, пошани (Словник, онлайн). Відповідно, концепт «перемога» оприявнюється опосередковано через почуття власної гідності та через особистісні риси і прояви, які заслуговують на пошану та повагу.

“He was crucial to the beginning of the welfare state in the early 1900s. He helped give British workers job centres and the tea break and unemployment insurance. He invented the RAF and the tank and he was absolutely critical to the action — and Britain’s eventual victory — in the First World War. He was indispensable to the foundation of Israel (and other countries), not to mention the campaign for a united Europe” (Johnson, 2014, p. 16).

«Він був ключовою особою в процесах, що заклали підвалини підвищення добробуту на початку ХХ століття. Сприяв отриманню британськими робітниками центрів працевлаштування, страхування у разі безробіття, перерви на чай. винайшов танк, започаткував Королівські повітряні сили та відіграв абсолютно вирішальну роль у бойових діях Першої світової війни, які врешті-решт здобули його країні перемогу. Був незамінною фігурою в процесі заснування Ізраїльської держави (та інших країн), уже не кажучи про участь у кампанії з об’єднання Європи» (Джонсон, 2022, с. 8).

Перемога В. Черчилля – як особистісна, так і концептуальна – яскраво висвітлюється на прикладі цього речення. Винятковість особистості британського прем’єра увиразнюється прикметниками: *crucial-ключовий*, *critical-вирішальна (роль)*, *indispensable-незамінний*; дієсловами: *helped-сприяв*, *invented-винайшов*, *започаткував*. На початку 20-ого століття, коли умови праці були важкі, безробіття ставило

людину на межу виживання, відкриття центрів працевлаштування та започаткування страхування на випадок безробіття стали насправду безпрецедентними кроками і особистою перемогою В. Черчилля, що і зазначає його сучасник і прототип (без сумніву, для Б. Джонсона В. Черчилль є рольовою моделлю, іконою урядування) прем’єр-міністр Великої Британії 2019-2022 рр. Вагомим здобутком британського політика середини 20-ого століття є винаходи у військовій сфері, створення нової держави у післявоєнній геополітиці, об’єднання Європи. Отже, в одному реченні на лексичному і граматичному рівні виокремлюються концептуальні ознаки концепту «перемога»: *незамінний, винахідник, благодійник, миротворець*.

“Churchill had been proved crushingly right in his warnings about Nazism — ...In countless newspaper articles and speeches he had identified a spiritual evil that so many others chose not to see: the fundamental revanchism and aggression of the Nazi regime. Now he had been massively vindicated, about the Rhineland, and about Czechoslovakia, about Poland and about the desperate need for Britain to rearm” (Johnson, 2014, p. 34).

«Черчилль уже доводив свою розгромну правоту в попередженнях щодо небезпеки нацизму —...У незліченній кількості промов та газетних статей він викривав духовне зло, що його багато інших воліли не помічати: принциповий реваншизм та агресивність нацистського режиму. Тепер усі його побоювання стосовно мілітаризації Рейнської землі, подій у Чехословаччині та Польщі, усі його думки щодо відчайдушної потреби у переозброєнні Британії було виправдано» (Джонсон, 2022, с. 8).

Кількість емоційно забарвлених прикметників і прислівників, вжитих в оригіналі, підсилені влучними метафоричними словосполученнями, достеменно ілюструє потугу концепту «перемога». У перекладі не відтворено прислівник *massively*, натомість прислівник *crushingly* у перекладі трансформувався у дещо незграбне словосполучення «розгромна правота». Прикметники *right, countless, spiritual, fundamental, desperate* у словосполученнях слугують концептуальними ознаками і підсилюють концептуальне ядро.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, у статті ми проаналізували

шляхи вербалізації концепту «перемога» на лексичному і граматичному рівні, визначили концептуальні ознаки навколо ядра концепту, які здебільшого вербалізуються через протиставлення *перемоги тиранії, смерті, капітуляції, перемовинам*; дещо пафосні словосполучення, наприклад, «*рятівник цивілізації*», «*найвеличніший державний діяч*», де найвищий ступінь порівняння прикметників надає позитивної конотації ядру; навколоядерні пласти: *винахідник, благодійник, миротворець*; використання прислівників і прикметників в описі підсилюють ядро на граматичному та стилістичному рівні, оскільки вони надають словосполученням яскравого емоційного забарвлення. Крім того, варто зазначити, що у перекладі спостерігаємо

здебільшого нейтралізацію значення концептуальних ознак за рахунок перекладацьких заміни та звуження значення, що при зводить до нівелювання авторського стилю викладу та славетної вербальної емоційності Б. Джонсона. Очевидно також, що автор дещо ототожнює себе із британським прем'єр-міністром часів Другої світової війни, сприймає його водночас як рольову модель і приклад для наслідування, про що свідчить дещо надмірний пафос опису діяльності і особистості британського політика.

Перспективою подальших досліджень може бути вивчення концептуальних ознак інших концептів на прикладі політичного дискурсу та біографічно-публіцистичного жанру літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ділай І.П., Ділай М.П. Когнітивна корпусна лінгвістика: сучасний стан і перспективи. *Нова філологія*, (83), 2021. С. 71–78.
2. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2015. № 4. С. 212–22.
3. Карпенко О.Ю. Проблематика когнітивної ономастики. Одеса: Астропринт, 2006. 326 с.
4. Kemmerer D. *Cognitive Neuroscience of Language*. 2nd ed., Routledge, 2022. 702 p.
5. Tyler A. Second Language Acquisition. *The Cambridge Handbook of Cognitive Linguistics* / edited by Barbara Dancygier. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. P. 73–90.
6. Evans V. *How words mean: Lexical concepts, cognitive models, and meaning construction*. Oxford: Oxford University Press, 2009. 377 p.
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 712.
8. Джонсон Б. Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію / пер. з англ. Ю. Гірича. Харків: Віват, 2022. 400 с.
9. Johnson B. *The Churchill Factor: How One Man Made History* / Boris Johnson. London: Hodder & Stoughton, 2014. 432 p.
10. Словник – тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. URL: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=величний> (дата звернення: 23.03.2025).

REFERENCES:

1. Dilay, I. P., & Dilay, M. P. (2021). *Kohnityvna korpusna linhvistyka: suchasnyi stan i perspektyvy*. Nova filolohiia, (83), 71-78. [in Ukrainian].
2. Poliuzhyn, M. (2015). *Poniattia, kontsept ta yoho struktura*. Naukovyi visnyk Shkhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Serii: Filolohichni nauky. Movoznavstvo, (4), 212-222. [in Ukrainian].
3. Karpenko, O. Yu. (2006). *Problematyka kohnityvnoi onomastyky*. Odesa: Astroprynt. [in Ukrainian].
4. Kemmerer, D. (2022). *Cognitive neuroscience of language* (2nd ed.). Routledge. [in English].
5. Tyler, A. (2017). Second language acquisition. In B. Dancygier (Ed.), *The Cambridge handbook of cognitive linguistics*. Cambridge University Press, 73-90. [in English].
6. Evans, V. (2009). *How words mean: Lexical concepts, cognitive models, and meaning construction*. Oxford University Press. [in English].
7. Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy i problemy*. Poltava: Dovkillia-K. [in Ukrainian].
8. Dzhonson, B. (2022). *Faktor Cherkhillia. Yak odna liudyna zminyla istoriiu* (Yu. Hirych, Trans.). Kharkiv: Vivat. [in Ukrainian].
9. Johnson, B. (2014). *The Churchill factor: How one man made history*. Hodder & Stoughton. [in English].
10. Slovyk – tлумachnyi slovyk ukraïnskoi movy, orfohrafichnyi slovyk onlain. Retrieved March 23, 2025, from <https://slovyk.ua/index.php?swrd=величний>. [in Ukrainian].